

HALLINTOVALIOKUNNAN LAUSUNTO 3/2002 vp

Hallituksen esitys laiksi kokoontumislain 12 §:n 2 momentin kumoamisesta

Perustuslakivaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 6 päivänä helmikuuta 2002 lähettäessään hallituksen esityksen laiksi kokoontumislain 12 §:n 2 momentin kumoamisesta (HE 249/2001 vp) valmistelevasti käsiteltäväksi perustuslakivaliokuntaan samalla määrännyt, että hallintovaliokunnan on annettava asiasta lausunto perustuslakivaliokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- lainsäädäntöneuvos Janne Kerkelä, sisäasiainministeriö
- vs. lakimies Ulla Suotunen, Kirkkohallitus
- vt. lainoppinut kirkkoneuvos Paavo Perola, Suomen ortodoksisen kirkkokunnan kirkollishallitus

- ylikomisario Pentti Pöyry, Helsingin kihlakunnan poliisilaitos
- puheenjohtaja Tarja Piironen ja toimitusjohtaja Raija Nurmio, Suomen Elokvateatteri-liitto - SEOL ry.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- opetusministeriö
- oikeusministeriö
- Kansallinen Kulttuuriliitto ry
- Poliisi-, ulosotto-, syyttäjä- ja maistraattilakimiesten edunvalvontajärjestö PUSH ry
- Poliisin lääninjohdon viranhaltijat ry
- Suomen Huvijärjestäjien Keskusliitto ry
- Suomen Poliisijärjestöjen Liitto ry
- Suomen Teatteriliitto - Finlands Teaterförbund ry.

HALLITUKSEN ESITYS

Esitys sisältää ehdotuksen kokoontumislain sisältämän niin sanotun huvikieltosäännöksen kumoamisesta. Kyseisen säännöksen nojalla yleisötilaisuuksien kuten elokuva- ja teatteriesitysten sekä taidenäyttelyiden järjestäminen on ollut mahdollista tiettyinä kirkollisina juhlapyhinä ainoastaan poliisin luvalla. Esityksellä selkeytetään yleisötilaisuuksien järjestämiseen liittyvää sääntelyä sekä parannetaan kansalaisten

yhtäläisiä mahdollisuuksia osallistua paikkakunnasta riippumatta yleisötilaisuuksiin.

Esityksen tavoitteena on myös parantaa yleisötilaisuuksien järjestäjinä toimivien elinkeinonharjoittajien asemaa muihin elinkeinonharjoittajiin verrattuna, koska huvikieltosäännöksen nojalla ei ole rajoitettu esimerkiksi ravintoloiden aukioloajankohtia eikä niiden tavanomaista ohjelmatarjontaa.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Hallituksen esityksessä ehdotetaan kumottavaksi kokoontumislain (530/1999) niin sanottu huvikieltosäännös, jossa kielletään yleisötilaisuuksien järjestäminen kolmena kirkollisena juhlapyhänä ilman poliisin myöntämää lupaa. Käytännössä lupamenettely on tullut sovellettavaksi vain pääsiäisenä, jolloin lupia on myönnetty vuosittain arviolta 100—120 pääasiassa elokuvien esittämiseen. Lupahakemuksia on evätty vain aivan poikkeuksellisesti ja tällöinkin lähinnä liian väkivaltaisina pidettävien elokuvien esittämiseen. Muutamissa tapauksissa luvanhakija on velvoitettu poistamaan yleisötilaisuuden ohjelmasisällöstä epäsiiveellisiä pidettäviä osia. Kuten hallituksen esityksestäkin ilmenee, tietoisuus lupamenettelyn olemassaolosta on voinut vaikuttaa siihen, millaisia tilaisuuksia on pyritty järjestämään. Tässä yhteydessä on syytä todeta epäkohtana, että ainakin vielä nykyisin on ollut mahdollista esittää ravintoloissa ns. huvikiellon aikana ohjelmaesityksiä, joita voidaan pitää epäsiiveellisinä.

Kokoontumislain 12 §:n 2 momentissa tarkoitettujen lupien myöntämistä koskevat sisäasiainministeriön ohjeet ovat olleet asianmukaiset ja lupakäytäntö on ollut varsin yhtenäistä. Valiokunta katsoo, ettei ole ilmennyt myöskään kansalaisten oikeuksien tai elinkeinon harjoittamisen vapauden kannalta estettä nykyisen sääntelyn jatkamiseen.

Maamme väestöstä yli 85 prosenttia kuuluu kristillisiin kirkkoihin ja yhteisöihin. Kristillisen kirkon käsityksen mukaan kolmen juhlapyhän rauhoittaminen yleisötilaisuuksilta vastaa edelleen väestön valtaosan käsityksiä ja tunteja. Kysymys on kristillisen kirkon keskeisimmistä juhla-ajoista.

Suomalaisen kansankulttuurin juuret ovat edelleen vahvasti sidoksissa kristillisen uskon perusarvoihin. Ei ole ilmennyt perusteita, miksi tätä syvällistä asetelmaa olisi heikennettävä. Valiokunta kiinnittää muutoinkin huomiota myös yhteiskuntaa suojaavien arvojen heikentymiseen ja turvattomuuden lisääntymiseen.

Edellä olevan perusteella ja ottaen huomioon, että kysymys on varsin uudesta lainsäädännöstä, valiokunta esittää, että lakiehdotus hylätään. Samalla valiokunta esittää, että perustuslakivaliokunta ottaa mietintöönsä lausuman, jolla puututaan siihen, ettei ravintoloissa vastaisuudessa esitetä nyt kyseessä olevina juhlapyhinä epäsiiveellisiä pidettäviä ohjelmaesityksiä.

Lausunto

Lausuntonaan hallintovaliokunta kunnioittavasti esittää,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hylätään.

Helsingissä 2 päivänä huhtikuuta 2002

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Matti Väistö /kesk	Pekka Nousiainen /kesk
vpj.	Pertti Turtiainen /vas	Kirsi Ojansuu /vihr
jäs.	Nils-Anders Granvik /r	Heli Paasio /sd
	Rakel Hiltunen /sd	Aulis Ranta-Muotio /kesk
	Valto Koski /sd	Pekka Ravi /kok
	Esko Kurvinen /kok	Petri Salo /kok
	Lauri Kähkönen /sd	Arto Seppälä /sd
	Kari Kärkkäinen /kd	Marja Tiura /kok.
	Paula Lehtomäki /kesk	

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Ossi Lantto.

ERIÄVÄ MIELIPIDE

Perustelut

Hallitus esitti kokoontumislain 12 §:n 2 momentin sisältämän niin sanotun huvikieltosäännöksen kumoamista. Kyseisen säännöksen nojalla yleisötilaisuuksien kuten elokuva- ja teatteriesitysten sekä taidenäyttelyiden järjestäminen on ollut mahdollista tiettyinä kirkollisina juhlapyhinä ainoastaan poliisin luvalla.

Säännöksen kumoamisella selkeytetään yleisötilaisuuksien järjestämiseen liittyvää oikeudellista sääntelyä sekä parannetaan kansalaisten yhtäläisiä mahdollisuuksia osallistua paikkakunnasta riippumatta yleisötilaisuuksiin.

Perustuslaissa ilmaistut perusoikeudet, kuten sananvapaus, kokoontumisvapaus sekä elinkeinonvapaus edellyttävät yhdenvertaista kohtelua elinkeinonharjoittajille. Säännöksen kumoamisen tavoitteena on myös parantaa yleisötilaisuuksien järjestäjinä toimivien elinkeinonharjoittajien asemaa muihin elinkeinonharjoittajiin verrattuna, koska huvikieltosäännöksen nojalla ei ole rajoitettu esimerkiksi ravintoloiden auki-

oloajankohtia eikä niiden tavanomaista ohjelmatarjontaa.

Säännöksen kumoamisella on tarkoitus myös keventää elinkeinonharjoittajille asetettuja lupamenettelyjä. Yleisötilaisuuksien järjestäjien kannalta huvikielto ja siihen liittyvä vuosittain toistuva poikkeuslupamenettely aiheuttaa vai-
vaa ja kustannuksia, etenkin kun lupa tilaisuuden järjestämiseen on käytännössä lähes aina annettu. Kieltoa voitaneen pitää sen tavoitteiden kannalta vähämerkityksellisenä.

Muun muassa näiden seikkojen vuoksi hallituksen esityksessä esitetään kokoontumislain 12 §:n 2 momentin sisältämän niin sanotun huvikieltosäännöksen kumoamista.

Mielipide

Edellä olevan perusteella katsomme,

että valiokunnan olisi tullut puoltaa hallituksen esityksen hyväksymistä sellaisenaan.

Helsingissä 2 päivänä huhtikuuta 2002

Valto Koski /sd
Rakel Hiltunen /sd
Heli Paasio /sd

Arto Seppälä /sd
Pertti Turtiainen /vas
Kirsi Ojansuu /vihr